

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 454. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992356709440.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Aaret 1806 var det kritiske Aar for Prøjsen og Tyskland*). Landet var helt i den fremmede Erobrers Magt. Men derfor har ogsaa alle de aandelige Reformbestræbelser deres Udgangspunkt i dette Aar. Man var naaet saa dybt ned i Ulykken, at en energisk Opadstræben var uundgaaeligt nødvendig. Den ufortrødne Friherre v Stein begyndte Omformningen af det prøjsiske Samfund, Scharnhorst omdannede Militærvæsenet, ja selv paa Universiteterne og den studerende Ungdom kastede man et prøvende Blik og kaldte i 1807 Fichte til Berlin. Denne Kaldelse var i flere Henseender mærkværdig. Ved den vilde man vise, at en ny og anden Aand fra nu af skulde raade. Da Fichte 1792 havde forfattet sit første Værk *Kritik af al Aabenbaring*, vovede han kun at lade det trykke anonymt. Da han senere udgav sin Bog *Tilbagefordring af Tankens Frihed*, vovede han end ikke at anføre den By, i hvilken Bogen blev trykt. Den udkom i Heliopolis, ligeledes anonymt. Da han endelig var bleven ansat i Jena, fik han sin Afsked paa Grund af Anklagen * 455 for Ateisme. Nu, da det kneb, sadlede man pludselig om og vendte sig til ham for at bringe en Rejsning af Ungdommen til Veje. Med sine *Taler til den tyske Nation* overtraf han som bekendt alle Forventninger. Det viste sig, at det ikke havde været nogen daarlig Beregning at trykke den forfulgte Tænker den tyske Fane i Haanden. Medens de franske Bajonetter blinkede udenfor Vinduerne, og de franske Trommer overdøvede hans Ord, holdt han paa Universitetet i Berlin de mindeværdige Taler, der gav Vækkersignalet for Tyskernes Øren, og bidrog deres til at drive hine Bajonetter paa Flugt; thi fra disse Taler kan et Omslag i den almindelige Stemning dateres. I dem blev den Fichteske Filosofi til en Art National-Poesi, og hvad Under, om denne Poesi snart blev den Fakkelt, ved hvilken mange andre poetiske Fakler tændtes, som Körner's, Schenkendorf's eller Arndt's. Den længe forberedte Krig brød ud i 1813 og endte efter adskillige Omskiftelser til Befolkningens Henrykkelse med Fremmedherredømmets Fald. Men «Frihedskrigen», som den blev kaldt, havde et dobbelt Ansigt. Den var Opstand mod et frygteligt Tyranni, men mod et, der udtrykte adskillige af Revolutionens Ideer. Den var Kamp for Arne og Hjem, men paa de gamle Herskerfamiliers Befaling. Man havde da bekæmpet den revolutionære Tvangsvælde til Bedste for det reaktionære Fyrstevæsen.